

**STANISŁAW SUŁOWSKI, POLITYKA EUROPEJSKA
REPUBLICKI FEDERALNEJ NIEMIEC,
[WYDAWNICTWO ELIPSA, WARSZAWA 2004, ss. 179]**

W 2004 r. ukazała się książka autorstwa Stanisława Sułowskiego *Polityka europejska Republiki Federalnej Niemiec*. Celem tej publikacji jest przedstawienie niemieckiej polityki europejskiej od okresu jej kształtowania się w powojennej rzeczywistości aż do 2002 r. Książka składa się ze wstępu, dziewięciu rozdziałów i aneksu.

W pierwszym rozdziale przedstawione zostały spory dotyczące kształtu polityki zagranicznej Niemiec po II wojnie światowej. Drugi rozdział poświęcony został polityce powrotu do powiązań z Zachodem (*Westbindung*), która dominowała w czasie rządów Konrada Adenauera.

Problematyka polityki europejskiej Republiki Federalnej Niemiec przedstawiona została w trzecim rozdziale publikacji. Scharakteryzowane zostały także założenia polityki zagranicznej za rządów poszczególnych kanclerzy. Bilansu polityki europejskiej dokonano w czwartym rozdziale.

W kolejnym przedstawiono problemy, które pojawiły się w polityce europejskiej RFN w okresie jednoczenia się Niemiec. Rozdział szósty poświęcony został polityce europejskiej zjednoczonego już państwa – „Republiki Berlińskiej”. Przedstawione zostały przy tym nowe warunki tak wewnętrzne, jak międzynarodowe polityki zagranicznej, a także nowe wyzwania stojące przed niemiecką dyplomacją na początku XXI w.

Na uwagę zasługuje również próba scharakteryzowania europejskiej oraz narodowej tożsamości z perspektywy Niemiec, co stanowi treść siódmego rozdziału. W ósmym rozdziale ukazano miejsce niemieckiego państwa narodowego w integrującej się Europie. Ostatni rozdział przedstawia szanse i bariery europeizacji polsko-niemieckich stosunków.

Aneks zawiera kalendarium wydarzeń, wybrane dokumenty i materiały oraz bibliografię. Książka autorstwa Stanisława Sulowskiego stanowi wyczerpujące opracowanie, będące ważnym studium z zakresu polityki zagranicznej Republiki Federalnej Niemiec.

Łukasz Wojcieszak